

[הלחם בא בגלל התורה], ואין תודה גלל לחם.⁽¹²⁾

ואמר עוד רבה:⁽¹³⁾ הפריש מעות לתורתו שנדר להביא,

ונתותרו מן המעות, כי קנה תודה רק 9-ב בחלקם, הרי זה מביא בהן — במעות שניתותרו — לחם.

אבל אם הפריש מעות ללחמי תודה וניתותרו, אין מביא בהן, במעות שניתותרו, אחר שהביא לחם מחלקם, תודה.

אלא נדב את זו לתודה והרי אבדה, ואף שהלחם קיים, אין הוא מתחייב בגללו להביא תודה אחרת; וגם אם ירצה להביא תודה אחרת אין הוא יכול להביאה עם הלחם שהפריש לתודה שאבדה, שהלחם הוקבע לתודה שאבדה ואינו יכול לשנותו לתודה אחרת, אלא ייפדה הלחם ויצא לחולין.⁽¹¹⁾

שואלת הגמרא: מאי טעמא, מה טעם החילוק בין תודה ללחם?

ומפרשת הגמרא: משום שלחם גלל תודה

לחם גלל תודה, וכיון דהוקבעה לזו פסול לאחרת —

וכתב על זה: והנה זה דאין הלחם ראוי לתודה אחרת, הטעם הוא: כיון דמהאי תודה נפטר כיון דאמר "הרי זו" ואבדה, אם כן לתודה אחרת אין הלחם ראוי, דלחמי תודה הם דבר שבחובה ואינו בא אלא מן החולין כדאמרינן במנחות פא [שם איירי לענין הבאת לחמי תודה ממעות מעשר שני], דאף על גב דעל התודה אמר "הרי זו", לעולם הלחם הוא דבר שבחובה כדאמרינן שם, אם כן, כיון דאינו בא אלא מן החולין, איך אפשר לצאת בהאי לחם שכבר הוא קודש; [ולכאורה מדברי התוספות המובאים בהערה 11, שתמהו על רש"י: איך מביא הוא תודה אחרת מדמי הלחם, מוכח לכאורה דלא כה"מקדש דוד" שאם עיקר הטעם שאינו מביא את הלחם לתודה אחרת הוא משום שדבר שבחובה הוא, אם כן למה לא יתנדב תודה בדמי הלחם, שאין זה דבר שבחובה, ורק את הלחם שהוא דבר שבחובה אינו יכול להביא מדמי הלחם].

13. ראה בגליון הגמרא שהגיהו כן, וכן נראה

11. א. נתבאר על פי הפירוש המיוחס לרש"י עם דברי רש"י בכתב יד, ועל פי הסוגיא בפסחים יג ב, ודברי ה"שפת אמת" וה"זבח תודה" כאן.

ב. כתב רש"י בפסחים יג ב ד"ה אין: אין מביא תודה אחרת על אותו לחם, ופודין אותו ויוצא לחולין ... בדמים יקח תודה, או לחם תודה אחרת.

והתוספות שם בד"ה אין, חלקו וכתבו: אין נראה, כיון דלחם גופיה לא חזי לתודה אחרת, דמים נמי לא חזו לתודה אחרת, דמאי שנא; ובפרק התודה [בהמשך הסוגיא כאן] אמר בהדיא, הפריש מעות ללחמי תודה וניתותרו, אין מביא בהן תודה אחרת; [וראה הערה 12].

12. הנה לכאורה טעם זה הוא לפרש למה כשהתודה קיימת הרי זה מחייב להביא לחם אחר, ואילו כשהלחם קיים אין זה מחייבו להביא עמו תודה; אך אין בזה טעם למה שכלול במימרא זו, שהלחם הוקבע לתודה זו ואינו יכול להביאו עם תודה אחרת.

וראה ב"מקדש דוד" סימן כט אות ד שהביא מה שכתב רש"י בפסחים יג ב: אבדה התודה אינו מביא תודה אחרת על אותו לחם,

תלמוד לומר "יקריבנו": אחד ולא שנים; והכלל בזה הוא: כל תודה שהיא באה במקום חברתה, בין אם הקרבה התודה הראשונה, בין אם הקרבו חליפיה הרי האחרת פטורה.

הפריש תודתו [של חובה] **ואבדה**, וחזר והפריש אחרת תחתיה, **ואבדה** אף היא, וחזר והפריש אחרת תחתיה, ושוב **נמצאו הראשונות**, והרי שלשתן עומדות:

אם **נתכפר** תחילה **בראשונה** שהפריש ואבדה: הרי **השניה**, שהיא חילופי הראשונה, **אינה טעונה לחם**, שהרי כבר הקרבה התודה שזו באה תחתיה, וזו "מותר תודה" היא שאינה טעונה לחם. אבל, אם בא להקריב את השלישית לאחר הראשונה, הרי היא טעונה לחם, כי השלישית אינה חילופי הראשונה, אלא חילופי השניה היא, והשניה הרי עדיין לא הקרבה, ולפיכך טעונה לחם.⁽¹⁾

ואם **נתכפר** תחילה **בשלישית**: הרי **השניה אינה טעונה לחם** שהרי קרבו חליפיה, אבל **הראשונה** — אם בא להקריבה קודם השניה — **טעונה לחם**, שעדיין לא קרבו חליפיה.

ואם נתכפר תחילה **באמצעית**:

מקשה הגמרא: **מאי טעמא**, יכול הוא להביא לחם ממעות שהפרשו לתודה, ואין הוא יכול להביא תודה ממעות שהופרשו ללחם! ? שהרי:

אילימא משום דרב כהנא, דאמר רב כהנא: **מנין ללחמי תודה שאף הן נקראו "תודה"**? **שנאמר: "והקריב על זבח התודה חלות מצות"**, וכיון שנקראו "תודה", יכול הוא להביא אותם ממעות שהפרשו לתודה —

והרי **אי הכי** — שמשום טעם זה יכול הוא להביא תודה ממעות שהפרשו ללחמי תודה — **איכא נמי**, אף בהיפך נאמר, כיון שהפריש מעות ללחמי תודה — שהן "תודה" — יכול הוא להביא תודה מהם! ?

ומפרשינן: **לחם איקרי "תודה"**, אבל **תודה לא איקרי "לחם"**, והוא הרי הפרישם ל"לחמי תודה", ואין תודה עצמה בכלל.

ואמר עוד רבה:

שנינו בברייתא לעיל עט ב: מנין למפריש תודתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ונמצאת הראשונה, והרי שתיהן עומדות, מנין שאיזה מהן שירצה יקריב [תחילה] ולחמה עמה, תלמוד לומר "התודה יקריב"; יכול שתהא שניה [להקרבה] טעונה לחם,

שכבר קרבה שניה, ואף שלא הביא לחם עם השניה; ועל פי זה נתבאר בפנים. אך מדברי ה"טהרת הקודש" נראה שאינו מבין כן, שכתב בטעם הדין שהשלישית טעונה לחם: פירוש, דסבירא ליה, דהא דמיעטה התורה לחלופין מלחם כדלעיל, היינו טעמא, משום שיוצא בלחם זה שהביא על התודה הראשונה

מדברי ה"שיטה מקובצת" בעמוד ב אות א.

1. נתבאר על פי רש"י מכתב יד, שכתב: אבל שלישית טעונה לחם, דחליפין דשניה היא, ושניה לא קרבה ולא היא מותר תודה; ומשמע, דוקא אם הקריב את השלישית לאחר הראשונה, אבל אם הקריב את השלישית לאחר השניה, שוב אין השלישית טעונה לחם, כיון

אם נתכפר בראשונה, הרי השניה שהיא חליפי הראשונה תמות, משום שנתכפרו בעליה בחטאת שזו היא חילופיה, אבל השלישית – שלא נתכפרו בעליה בחילופיה, שהשלישית חילופי השניה היא ולא של הראשונה – תרעה עד שיפול בה מום ותיפדה.

ואם נתכפר בשלישית, הרי השניה תמות היות ונתכפרו בעליה בשלישית שהיא חילופיה של זו, ואילו הראשונה – שהשלישית אינה חילופיה – תרעה.

ואם נתכפר באמצעית, שתייהן ימותו, שהרי האמצעית היא חילופי הראשונה ונתכפרו בעליה בה, והשלישית הרי באה במקום האמצעית וכבר נתכפרו בעליה בה.

אביי אמר: אפילו נתכפר באחת מהן, כלומר, אין חילוק באיזה נתכפר, ולעולם שתייהן שניתותרו ימותו, ומשום דכולהו חליפין דהרדי נינהו.

ומקשינן: מאי "וכן"? כלומר, למה צריך

הרי שתייהן – הן הראשונה שהאמצעית היא חילופיה, והן השלישית שהיא חילופי האמצעית – אין טעונות לחם; הראשונה, משום שהקרבן חילופיה, והשלישית משום שהקרבן זו היא באה תחתיה.⁽²⁾

אביי אמר: אפילו נתכפר באחת מהן, כלומר, באיזה מהן שנתכפר תחילה, הרי שתייהן – אלו שעדיין לא הקרבן – אין טעונות לחם.

ומשום דכולהו חליפין דהרדי נינהו [כולן חילופין הן זו לזו] היות וכולן מכח הראשונה הפרשו, והיות וקרבה האחת נפטרו האחרות מן הלחם.

אמר רבי זירא: וכן הוא הדין לענין חטאות. כיצד?

הפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, ואבדה אף היא, והפריש אחרת תחתיה, ושוב נמצאו הראשונות, והרי שלשתן עומדות:

השניה חשובה חליפי תודה ולא השלישית; ולפי זה ביאר את הברייתא לעיל עט ב, שלפי פשוטה משמע שחליפת תודה נתמעטה משתי מקראות הן מ"קריבנו" והן מ"אם על תודה", והיינו משום דמ"קריבנו" נלמד שהשניה נעשית חליפי תודה, וממילא נתמעט מ"אם על תודה" שהוא ממעט ולדות תמורות וחליפות, אבל בלי הכתוב "קריבנו" לא הוה ידעינן כלל דנעשית השניה חליפי תודה; וראה שם שסייע עצמו מדברי הראב"ד בתורת כהנים; ויש לעיין לפי זה, איך משהו הגמרא חטאת לתורה כיון שבחטאת אין כתוב ללמדנו כן.

שזהו חליפין לה, אבל השלישית שאינה חליפין של הראשונה, אינו יוצא באותו לחם; ולפי סברא זו לא יועיל מה שהקריב את השניה, כיון שהקריבה בלי לחם.

2. ב"שלמי יוסף" סוף סימן קטז הביא בשם הגרי"ז, להוכיח ממה שמביא הוא לחם עם השלישית אם נתכפר בראשונה, דהא דממעטינן מ"קריבנו, אחת ולא שתים", שאין זה סתם מיעוט דלאחר שנתכפר באחת שוב אין השניה טעונה לחם, אלא גזירת הכתוב היא ד"חליפי תודה" אינה טעונה לחם, וסובר רבה, שרק

להשמיענו שכן הוא הדין לענין חטאת, והרי פשיטא שהוא כן! (3)

ומשנינן: מהו דתימא, כי הייתי יכול לחלק בין תודה לחטאת, ולומר:

התם, גבי תודה, הוא דאיכא למימר שאין השלישית חליפי הראשונה, אלא מרבה בתורות הוא, שהרי תודה באה בנדבה, אבל הכא גבי חטאת, דליכא למימר על השלישית מרבה בחטאות הוא, שהרי אין חטאת באה בנדבה, (4) אימא לא תרעה השלישית אלא תמות.

קא משמע לן!

תני רבי חייא ברייתא: תודה הטעונה לחם, שנתערבה בתמורתה שאינה טעונה לחם, ואין ידוע מי התודה ומי התמורה, ומתה אחת מהן, הרי חבירתה הקיימת אין לה תקנה להקריבה —

ומשום דהיכי נעביד [איך נעשה]!?

אי נקריב לחם בחדה [עם זו שנשארה], הרי דלמא תמורה היא, ותמורה אינה טעונה לחם, ואי לא נקריב לחם בחדה, הרי דלמא

תודה היא, ותודה טעונה לחם. (5)

ואינו יכול להביא לחם מספק, כי שמא אינה תודה ונמצא מכניס חולין בעזרה, וכפי שיתבאר בהמשך הסוגיא.

ואף אינו יכול להביא בהמה נוספת, שיתנה עליה, ויאמר: אם זו שנותרה תמורה היא, הרי זו תודה וזו לחמה, ואם זו שנותרה תודה היא, יהא הלחם עבודה, ואילו הבהמה האחרת תהא שלמים שאינם טעונים לחם; ומשום שאין להביא בהמה שהיא ספק שלמים ספק תודה, כי השלמים נאכלים לשני ימים ולילה, ואילו התודה נאכלת ליום ולילה בלבד, וגורם הוא לשלמים שלא ייאכלו מספק אלא ליום ולילה, ומביא קדשים לבית הפסול, וכפי שיתבאר בהמשך הסוגיא.

ומכל מקום מקשה הגמרא שיש תקנה לספק תודה זו, כי יכול הוא בכמה אופנים להביא בהמה נוספת עם לחם, ולהתנות: אם הנתרת תמורה היא, כי אז תהא בהמה זו תודה וזו לחמה, ואם הנתרת תודה היא, יהא הלחם עבודה ואילו זו שהבאתי תהא תודה שאינה טעונה לחם, וכפי שיתבאר בגמרא כמה אופנים לעשות כן:

למימר מרבה בחטאות הוא, שאין דרכן של בני אדם להרבות בחטאות; וראה מה שכתב בזה הרש"ש, וראה עוד ב"שלמי יוסף" סימן קיח ד"ה והנראה בזה — במוסגר.

5. דוקא מתה אחת מהן, אבל אם שתיהן עומדות יש להם תקנה, שיביא לחם ויתנה: אם זו תודה היא הרי לחמה, ואם זו תודה היא הרי לחמה.

3. [יש להעיר, שלעיל בעמוד א מצינו כמה חילוקים בין חטאת לתודה, שלחכמים אין חטאת מתה אלא שנמצאה לאחר שנתכפרו בעלים, ואילו תודה כי האי גוונא אין טענה לחם; וכן בהפריש שתי חטאות לאחריות, אפילו לרבי אין השניה רועה, ואילו בתודה אינה טעונה לחם].

4. כן פירש רש"י מכתב יד; אבל בפירוש המיוחס לרש"י כתב: אבל חטאת דליכא

ואי הך דקיימא תודה היא]אם זו שנותרה היא התודה[הא לחמה, יהא שלה הלחם שאני מביא, והא — התודה האחרת שהבאתי — תיהוי לאחריות, שאם תאבד הראשונה תהא זו במקומה —

ומקריב את שתיהן, והלחם משתייך מאליו לתודה, והאחרת נקרכת בלי לחם, משום שאם תמורה היא, הרי אינה טעונה לחם, ואם לאחריות היא, אף היא קריבה בלי לחם. (7)

ומקשינן: ואי עוסקת הברייתא בכגון דאמר "הרי עלי תודה" וזו שנתערבה בתמורה הפרשה לקיום נדרו, הרי לא פגיא דמייתי ליה בהמה אחרינא ולחם, כלומר, הרי מוטל עליו להקריב תודה, ויכול הוא להפריש תודה אחרת לאחריות, ואם כן יביא תודה נוספת עם לחם, (6) ולימא [ויתנה]:

אי הך דקיימא תמורה היא, אם זו שנותרה תמורה היא, הרי הא — התודה האחרת שהבאתי — תהא תודה, והא לחמה.

קדושתה על ספק, שאם לא יצטרך לה הרי היא חולין, אם כן לא הועיל במה שהפריש תודה נוספת לאחריות; שהרי כל התועלת בהבאת בהמה נוספת היא רק משום שלפי הצד שהעומדת לפנינו תמורה היא, הרי הוא מביא את הלחם על הבהמה הנוספת שהיא נקרכת לשם תודה, אבל זו שהפריש לאחריות, הרי אינו יכול להקריבה כלל, כי שמא זו העומדת לפנינו תודה היא, ואינו צריך בהמה נוספת וחולין היא; ובהכרח שלהקריבה צריך הוא בכל אופן, וחיובה בלחם הוא שתלוי אם צריכה היא לו אם לאו, והועיל בתנאו, שאם זו שלפנינו תודה היא וטעונה לחם, הרי זו של האחריות אינה טעונה לחם, ואילו אם תמורה היא, הרי זו של האחריות תודה היא והלחם עבורה.

וברש"י מכתב יד הזכיר כאן את האמור לעיל, שהמפריש שתי תודות לאחריות, הראשונה טעונה לחם, והשניה אינה טעונה לחם; והיינו מה דאמרינן לעיל בעמוד א: אמר רבי אושעיא: הפריש שתי חטאות לאחריות, מתכפר באיזה מהן שירצה, והשניה תודה; ואמרינן שם בגמרא: תודה כי האי גוונא אינה טעונה לחם. אך בתוספות שם כתבו, שהמפריש שתי

6. א. כן משמע לפרש את לשון הגמרא על פי לשון רש"י מכתב יד, שכתב: לא סגי דלא מייתי תודתו, וכיון דלא סגי דלא מייתי, יכול להפריש אחרת לאחריות; וראה מה שיתבאר בזה בהערה הבאה.

ב. הנה לעיל פ א מבואר, שולד תודת חובה קודם שנתכפר בתודה טעון לחם, ומשום שאדם מתכפר בשבח הקדש; ושם בהערה הובא הנידון אם אדם מתכפר גם בתמורת הקדש וטעונה היא לחם קודם כפרה; ומכאן הוכיחו האחרונים שהיא אינה טעונה לחם, שאם כן יש לה תקנה בלי שיביא אחרת, שהרי ממה נפשך טעונה היא לחם; ראה בזה ברש"ש כאן, וב"חזון איש" תמורה סימן לג ז.

7. תוספת ביאור:

בפשוטו צריכים אנו לומר, שהמפריש תודה לאחריות, דין תודה לה בין אם היא נצרכת לאחריות ובין אם לאו וכגון שנמצאת הראשונה, ואין ביניהן אלא, שאם נצרכת היא לקיום נדרו, כי אז טעונה היא לחם, ואם לא הרי היא נקרכת כתודה ונאכלת ליום ולילה ואינה טעונה לחם; שהרי אם כפשוטו, שהמפריש תודה לאחריות

למדרימ; מרת [הוא בר מרתא]; עלה [הכוונה לרב עילא שחלש]; שיש [היינו רב שישא]; שכין [נוטריקון רב אשי ורב כהנא]; ראי [נוטריקון: רבינא איקלע]; דדמה [רב דימי מדמהוריא].

ומשנינן: לא צריכא, דאמר "הרי זו תודה", שהוא אינו חייב באחריותה, ושוב אינו יכול להביא תודה אחרת אלא לנדבה, והיא טעונה לחם בפני עצמה.⁽⁸⁾

סימן למקשי הקושיות דלקמן על ברייתא זו:

[פסולי המוקדשין יב ת, הובאו בעמוד א בהערה כיא, ויתנה, אלא שהדברים מחודשים.

8. א. מכאן הקשו האחרונים על דברי הרמב"ם 3]: ולד תודה [של חובה] ותמורתה, והמפריש תודתו [של חובה] ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, אם הביאן לאחר שכיפר בתודה ראשונה אינן טעונין לחם, ואם עדיין לא כיפר בה והרי היא וחליפתה או היא וולדה או היא ותמורתה עומדות הרי שתיהן צריכות לחם; במה דברים אמורים בנודר תודה, אבל תודת נדבה חליפתה ותמורתה טעונין לחם, וולדה אין טעון לחם בין לפני כפרה בין לאחר כפרה; וזה הוא שלא כמבואר כאן דתמורת נדבה אינה טעונה לחם, וראה "ספר המפתח".

וב"שפת אמת" ו"חזון איש" צידדו לומר, שהרמב"ם מפרש מה שאמרו "תודה שנתערבה בתמורתה", שנתערבה בתמורת תודה אחרת של חובה, ולא בתמורתה של תודה זו, שהיא נדבה.

ב. כתב הרמב"ם [פסולי המוקדשין יב ג]: האומר "הרי זו" ונתערבה בתמורתה ... אינלה תקנה ... לפיכך לא תקרב זו לעולם, אלא תרעה עד שיפול בה מום; והראב"ד השיג: מה תקנה יש בזה, אלא יביא אחרת ולחמה, ודמיה של זו יביא תודה בלא לחם שהיא מותר תודתה; ונלאו האחרונים להבין כוונת הראב"ד ראה "ספר המפתח".

חטאות לאחריות היינו כגון דאמר "תיקדוש אחת מהן"; ומבואר מדבריהם [ומדבריהם בפסחים המובאים בהערה שם], שהשניה אינה קדושה כלל, ולפי דבריהם, הסוגיא כאן — לפי פירושו של רש"י — טעונה ביאור; וכבר נזכר בהערה שם לדקדק מדברי רש"י, שלא כשיטת התוספות, אלא כפי שהובא שם בשם הרמב"ם ששתיהן קדושות; וראה עוד ברש"י לקמן פא א ד"ה וליקדשו שכתב "המפריש שני קרבנות לאחריות שניהם קדושים", [וראה בהערה שם], וראה עוד ברש"י שם בד"ה ולייתי בהמה, גבי מפריש תודה לאחריות, שכתב "חלה על האחת קדושת אחריות", ומכל זה נראה, שאכן חלה קדושה ללא תנאי על בהמת האחריות, והתנאי אינו אלא לגבי הלחם, שאם יפטר בה מחיובו יהא טעון לחם, ואם לא, תיקרב בקדושת בהמת אחריות כתודה, ואינה טעונה לחם.

ולפי שיטת התוספות היה אפשר לומר כביאור סוגייתנו, וכביאור לשון הגמרא "לא סגיא דמייתי בהמה ולחם": כיון שאין הוא יודע אם מתכפר הוא בזו העומדת לפנינו או לא, אם כן מדין חיוב אחריות שלו צריך הוא להביא תודה ודאית ולהקריבה, אלא שאותה תודה שהוא מביא בגלל האחריות אם באמת כבר יצא ידי תודתו, הרי הוא מקריבה בלי לחם; והיינו דאמרינן: הרי בהכרח צריך הוא להביא בהמה אחרת משום חיוב אחריות שלו, ואותה בהמה

אי הך דקיימא תמורה היא, הא — הבהמה שהבאתי — תהא תודה והא לחמה.

ואי הך דקיימא תודה היא — הא לחמה, ואילו הא — הבהמה שהבאתי — תיהוי שלמים שאינם טעונים לחם.

אמר תירץ להו רבי: משום דקא ממעט באכילה שלמים, היות וזמן אכילת שלמים הוא לשני ימים ולילה אחד, ואילו התודה אינה נאכלת אלא ליום ולילה, ונעשית נותר לאחר זמן זה ונשרפת, הרי אם יביא בהמה שהיא ספק שלמים ספק תודה, נמצא שמביא הוא קדשים לבית הפסול, שאם לא תיאכל ליום ולילה יהא מוכרח לשרוף, אף שיתכן ושלמים הם ולא תם זמן אכילתם.

אמר הקשה לוי לרבי, לתקן את הנותרת על ידי הבאת בהמה נוספת על תנאי באופן אחר:

וליייתי בהמה ולחם, ולימא [יביא בהמה ולחם, ויתנה]:

אי הך דקיימא תמורה היא, הא תודה והא לחמה.

ואי האי דקיימא תודה היא — הא לחמה, ואילו הא תיהוי "מותר דתודה" [תודה

סימן נוסף לקושיות עצמם: חלש [נוטריקון: חולין שלמים]; מותר; תמורה; בחוץ; חזקיה; הפריש הטאת; לאחריות.⁽⁹⁾

אמרו הקשו למדין לפני רבי, [הוא לוי, והקשה כן במעמד שאר התלמידים]:⁽¹⁰⁾

וכי למה אין לה תקנה, ולייתי לחם, ולימא [יביא לחם, ויתנה]:

אי הך דקיימא תודה היא, הא לחמה [אם זו העומדת לפנינו תודה היא, הרי לחם זה בשבילה]

ואי לא, אלא תמורה היא שאינה טעונה לחם, כי אז ליפוק הלחם לחולין; והוא יאכלנו בדין לחמי תודה בספק!?

אמר תירץ להו רבי: וכי מכניסין [ספק] חולין לעזרה, והלחם הרי צריך להכנס לעזרה לתנופה, כפי שיתבאר בהמשך הסוגיא.⁽¹¹⁾

הוסיפו עוד ה"למדים לפני רבי" להקשות: הרי יכול לתקן את זו שנותרה, על ידי הבאת בהמה נוספת שחיובה בלחם תלוי בבהמה שנותרה:

וליייתי בהמה ולחם, ולימא [יביא בהמה ולחם, ויתנה]:

9. גירסת הסימן ופירושו, על פי "חק נתן".
10. כן פירש רש"י, ולכן נקרא כאן "למדין לפני רבי", ובהמשך קרוי בשמו; ובתוספות חלקו, ראה דבריהם.
11. כתבו התוספות: ואף על גב דאדם נכנס במלבושי חול לעזרה, ומביא כבשתו לעזרה

ומקדישה אחר כך, לא אסרינן להכניס חולין לעזרה אלא היכא דאיכא כעין עבודה כי הכא, [פשוטות כוונתם לתנופה, אך ראה הערה בגמרא לקמן פא א]; ובטעם האיטור כתבו התוספות על פי המבואר בגמרא קדושין נו ב "אמרה תורה: שחוט שלי בשלי [שחוט את הקדשים בחצירי, כדכתיב "ושחט את בן הבקר לפני ה'"], ושלך

שנאבדה ונתכפר באחרת, או ולד תודה] שהיא נקרבת כתודה ונאכלת ליום ולילה בלבד, ואינה טעונה לחם!?

אמר ליה רבי ללוי: כמדומה אני שאין לו [ללוי] מזה בקרקדו —

א-א9 וכי מפרישין תחלה למותרות, וכי יתכן להפריש בהמה שתהיה מותר תודה בלי שהיא באמת מותר תודה! (1)

יתוב רבי יצחק בר שמואל בר מרתא קמיה דרב נחמן, ויתוב וקאמר [ישב רבי יצחק לפני רב נחמן, והקשה], הרי יש תקנה לזו שנותרה, על ידי הבאת בהמה נוספת על תנאי באופן אחר:

וליתיה בהמה ולחם, ולימא: אי הך דקיימא תמורה היא, הא תודה והא לחמה.

ואי הך דקיימא תודה היא — הא לחמה, והא תיהוי תמורה, ותמורת תודה נאכלת ליום ולילה, אך אינה טעונה לחם!?

אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק:

עני מרי [ענני מורי]! ארבעין בכתפיה, וכשר [מלקות ארבעים בין כתפיו, וכשר הדבר]!?! כלומר, וכי נאמר לו שימיר ויעבור בלאו שחייבים עליו מלקות!?

רב עולא בר אבא חלש, על לגביה אביי ורבנן, ויתבי וקא אמרי [רב עולא חלה, ועלו לבקרר אביי והחכמים וישבו והקשו]: הרי יש תקנה לזו שנותרה, על ידי הבאת לחם על ספק:

א. לעיל עב ב, נחלקו רבי יוחנן וריש לקיש: לדעת ריש לקיש כל שהלחם מחוץ לחומת העזרה בשעת השחיטה אין הלחם קדוש, ואילו לרבי יוחנן, אפילו היה הלחם חוץ לעזרה, כל שהיה הלחם בשעת שחיטה בירושלים שהוא מקום אכילת הלחם, הרי הלחם קדוש.

ב. בסוגיא לעיל הקשתה הגמרא: למה אין תקנה לתודה, והרי יכול להביא לחם על ספק, שאם זו הקיימת תמורה היא, יצא הלחם לחולין!?! ותירצה הגמרא, שאין מביאין חולין לעזרה; ועל תירוצ זה סובבים הולכים דברי הגמרא כאן.

שייך כאן!?

וכתב לפרש: לוי קיצר בלשונו, וכוונתו היתה שיפריש מעות שיהיה בהם כדי מותר, ויקח מן המעות בהמה ולחם, ומהמותר יקח עוד בהמה, ואם כן העצה נכונה; רק גם על זה השיב רבי, שלכתחילה אינו יכול להקצות מעות על דעת שיהיה בהם מותר כדי להקריב בהמה בלי לחם, זה אסור לכתחילה; [ונראה מדבריו, שממותר מעות תודה, רצה מביא תודה עם לחם רצה מביא תודה בלי לחם, שאם לא כן איך יתנה, והדברים מיוחדים].

בשלך [כדכתיב "וזבחת בשלך ומצאנך ... בשעריך"], מה שלי בשלך אסור [דהיינו "שחוטיו חוץ"], אף שלך בשלי אסור.

וברש"י מכתב יד לקמן פא א ד"ה וליקדשו, מבואר טעם אחר להא דמביא אדם כבשתו לעזרה ומקדישה אחר כך, והוא משום צורך קרבן.

1. ב"שפת אמת" נתקשה: מא סלקא דעתיה דלוי; וגם נתקשה בלשון "וכי מפרישין תחילה למותרות", והרי תמוה יותר, מה ענין מותרות